

CanChild Centre for Childhood Disability Research
Institute for Applied Health Sciences, McMaster University,
1400 Main Street West, Room 408, Hamilton, ON, Canada L8S 1C7

Tel: 905-525-9140 ext. 27850 Fax: 905-522-6095

E-mail: canchild@mcmaster.ca Website: www.canchild.ca

GMFCS – E & R
Gross Motor Function Classification System
Expanded and Revised
SYSTEM KLASYFIKACJI FUNKCJI MOTORYKI DUŻEJ
– ROZSZERZONY I POPRAWIONY
Wersja w j. polskim

GMFCS - E & R © Robert Palisano, Peter Rosenbaum, Doreen Bartlett, Michael Livingston, 2007 CanChild Centre for Childhood Disability Research, McMaster University

GMFCS © Robert Palisano, Peter Rosenbaum, Stephen Walter, Dianne Russell, Ellen Wood, Barbara Galuppi, 1997
CanChild Centre for Childhood Disability Research, McMaster University
(Reference: Dev Med Child Neurol 1997;39:214-223)

Polskie tłumaczenie skali dzięki uprzejmości: dr n. biol. Ewa Gajewska Katedra Reumatologii i Rehabilitacji,
Zakład Fizjoterapii Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu
e-mail ewagajewska1011@gmail.com
dr n.med. Jolanta Taczała, lek. Olga Wolińska Sekcja Rehabilitacji Dzieci i Młodzieży PTReh
-tłumaczenie zwrotne i korekta
e-mail sekcjadim@wp.pl

WSTĘP I WSKAZÓWKI DLA UŻYTKOWNIKA

Podstawą Systemu Klasyfikacji Funkcji Motoryki Dużej (Gross Motor Function Classification System-GMFCS) dla mózgowego porażenia dziecięcego, jest samodzielnie zapoczątkowany ruch, zwłaszcza siedzenie, zmiany pozycji i przemieszczanie się. Tworząc pięciopoziomowy system klasyfikacji naszym podstawowym kryterium było to, aby różnice między poziomami miały znaczenie w życiu codziennym. Podstawą rozróżnień są ograniczenia funkcjonalne, potrzeba stosowania ręcznych przyrządów wspomagających poruszanie się (takich jak balkoniki, kule czy laski) lub poruszania się na wózku, a w mniejszym stopniu jakość ruchu. Różnice między Poziomami I i II nie są tak wyraźne jak różnice między innymi poziomami, zwłaszcza dla niemowląt poniżej 2 lat.

Rozszerzona wersja GMFCS (2007) obejmuje przedział wieku dla młodzieży od 12 do 18 lat i podkreśla pojęcia obecne w Międzynarodowej Klasyfikacji Funkcjonowania, Niepełnosprawności i Zdrowia (ICF) Światowej Organizacji Zdrowia (WHO). Zwracamy uwagę użytkowników na to, aby byli świadomi możliwego wpływu czynników **środowiskowych** i **osobistych** na obserwowane lub relacjonowane zachowania dzieci i młodzieży. GMFCS kładzie nacisk na ustalenie, który poziom najlepiej reprezentuje **aktualne umiejętności i ograniczenia w funkcji motoryki dużej dziecka**. W centrum zainteresowania znajduje się wykonywanie zwykłych czynności motorycznych w domu, szkole i swoim środowisku (tj. to co dzieci i młodzież rzeczywiście robią), a nie to, co według naszej wiedzy są w stanie zrobić potencjalnie (zdolność do wykonania czegoś). Dlatego ważne jest, aby klasyfikować obecne działanie funkcji motoryki dużej, a nie uwzględniać ocen na temat jakości ruchu albo przewidywania poprawy.

Tytułem dla każdego poziomu jest sposób poruszania się, który jest najbardziej charakterystyczny po 6 roku życia. Opisy funkcjonalnych umiejętności i ograniczeń dla każdego przedziału wiekowego są szerokie, a ich celem nie jest opisanie wszystkich aspektów funkcji poszczególnych dzieci. Na przykład

niemowlę z hemiplegią, które nie jest w stanie czworakować, ale poza tym pasuje do opisu Poziomu I (tj. potrafi podciągnąć się do stania i chodzić), będzie sklasyfikowane na Poziomie I. Skala ma charakter porządkowy, nie należy zatem uważać odległości pomiędzy poziomami za jednakowe, ani wnioskować, że liczba dzieci i młodzieży z porażeniem mózgowym jest taka sama na każdym poziomie. Podajemy streszczenie różnic dla każdej pary poziomów, aby pomóc w ustaleniu, który z poziomów najbardziej przypomina aktualną funkcję motoryki dużej.

Jesteśmy świadomi tego, że objawy funkcji motoryki dużej zależą od wieku, zwłaszcza w niemowlęctwie i wczesnym dzieciństwie. Dla każdego poziomu podajemy oddzielne opisy w różnych przedziałach wiekowych. Dzieci poniżej 2 lat należy oceniać w wieku skorygowanym, jeśli były wcześniakami. Opisy dla przedziałów 6 do 12 lat i 12 do 18 lat uwzględniają potencjalny wpływ czynników środowiskowych (np. odległości w szkole i środowisku) i czynników osobistych (np. wymogi energetyczne i upodobania społeczne) na sposób poruszania się.

Staraliśmy się podkreślić raczej umiejętności niż ograniczenia. Dlatego z reguły funkcja motoryki dużej dziecka, które potrafi wykonać czynności podane w opisie danego poziomu, będzie prawdopodobnie sklasyfikowane na tym poziomie lub powyżej tego poziomu funkcji; natomiast funkcja motoryki dużej dziecka, które nie potrafi wykonać czynności z danego poziomu, powinno być sklasyfikowane poniżej tego poziomu funkcji.

DEFINICJE OPERACYJNE

Chodzik podpierający ciało – Urządzenie do poruszania się, które podpira miednicę i tułów. Dziecko/nastolatek jest umieszczane w chodziku przez inną osobę.

Ręczny przyrząd podpierający – Laski, kule oraz przednie i tylne balkoniki, które nie podpierają tułowia podczas chodzenia.

Fizyczna pomoc – Inna osoba pomaga dziecku poruszać się.

Urządzenie z napędem (do przemieszczania się) – Dziecko/nastolatek aktywnie kontroluje drążek albo elektryczny przełącznik, który umożliwia samodzielne przemieszczanie się. Urządzeniem może być wózek, skuter albo inny rodzaj urządzenia z napędem do poruszania się.

Samodzielnie porusza koła ręcznego wózka – Dziecko/nastolatek czynnie używa rąk i dłoni albo stóp do poruszania kołami i przemieszczania się.

Przewożenie – Osoba ręcznie pcha urządzenie do poruszania się (np. wózek inwalidzki, wózek dziecięcy), aby przewieźć dziecko/nastolatka z miejsca na miejsce.

Chód – O ile nie podano inaczej, wskazuje na brak fizycznej pomocy ze strony innej osoby oraz brak ręcznego przyrządu wspomagającego chodzenie. Dziecko może nosić ortezę (np. łuski, szyny).

Wózek – Odnosi się do każdego rodzaju urządzenia na kołach, które umożliwia poruszanie się (np. wózek spacerowy, wózek inwalidzki ręczny lub elektryczny).

OGÓLNE NAGŁÓWKI DLA KAŻDEGO POZIOMU

POZIOM I – Chodzi bez ograniczeń

POZIOM II – Chodzi z ograniczeniami

POZIOM III – Chodzi z użyciem ręcznego przyrządu

POZIOM IV – Samodzielne poruszanie się z ograniczeniami; może korzystać z urządzenia z napędem

POZIOM V – Przewożony na ręcznym wózku inwalidzkim

RÓŻNICE MIĘDZY POZIOMAMI

Różnice między Poziomem I i II – W porównaniu z dziećmi i młodzieżą na Poziomie I, dzieci i młodzież na Poziomie II mają trudności z chodzeniem na długich dystansach i utrzymywaniem równowagi; mogą potrzebować ręcznego przyrządu podpierającego, kiedy uczą się chodzić; mogą korzystać z wózka, kiedy przemieszczają się na dłuższe dystanse na wolnym powietrzu i w swoim środowisku; muszą używać poręczy, kiedy wchodzą lub schodzą po schodach; gorzej radzą sobie z bieganiem i skakaniem.

Różnice między Poziomem II i III – Dzieci i młodzież na Poziomie II potrafią chodzić bez ręcznego przyrządu podpierającego po osiągnięciu wieku 4 lat (choć czasami mogą decydować się na zastosowanie takiego przyrządu). Dzieci i młodzież na Poziomie III potrzebują ręcznego przyrządu podpierającego, aby chodzić w pomieszczeniu, oraz korzystają z wózka na wolnym powietrzu i w swoim środowisku.

Różnice między Poziomem III i IV – Dzieci i młodzież na Poziomie III samodzielnie siedzą albo potrzebują co najwyżej ograniczonego zewnętrznego podparcia, aby siedzieć, są bardziej niezależne w przemieszczaniu się na stojąco oraz chodzą z ręcznym przyrządem podpierającym. Dzieci i młodzież na Poziomie IV funkcjonują na siedząco (zwykle z podparciem), ale samodzielne przemieszczanie się jest ograniczone. Dzieci i młodzież na Poziomie IV są raczej przewożone na ręcznym wózku inwalidzkim albo korzystają z urządzenia z napędem.

Różnice między Poziomem IV i V – Dzieci i młodzież na Poziomie V mają poważne trudności z kontrolowaniem głowy i tułowia i wymagają szerokiego użycia technologii i pomocy fizycznej. Dziecko jest w stanie samodzielnie się przemieszczać tylko, jeśli nauczy się używać wózka elektrycznego.

SYSTEM KLASYFIKACJI FUNKCJI MOTORYKI DUŻEJ – ROZSZERZONY I POPRAWIONY (GMFCS E&R)

PRZED DRUGIMI ROKIEM ŻYCIA

POZIOM I: Niemowlęta siadają i wstają z siadania oraz siedzą na podłodze, mając ręce wolne do operowania przedmiotami. Niemowlęta czworakują, podciągają się do stania i chodzą trzymając się mebli. Niemowlęta chodzą między 18 miesiącem a 2 rokiem życia bez pomocy przyrządu podpierającego.

POZIOM II: Niemowlęta utrzymują pozycję siedzącą na podłodze, ale mogą używać dłoni do podpierania się, aby utrzymać równowagę. Niemowlęta pełzają albo czworakują. Niemowlęta mogą podciągnąć się do stania i chodzą trzymając się mebli.

POZIOMI III: Niemowlęta utrzymują pozycję siedzącą na podłodze, kiedy mają podpartą dolną część pleców. Niemowlęta obracają się i pełzają do przodu.

POZIOM IV: Niemowlęta kontrolują głowę, ale potrzebują podparcia tułowia, aby siedzieć na podłodze. Niemowlęta potrafią obrócić się na plecy i mogą obrócić się na brzuch.

POZIOM V: Upośledzenia fizyczne ograniczają świadomą kontrolę ruchu. Niemowlęta nie są w stanie utrzymać antygrawitacyjnej pozycji głowy i tułowia leżąc na brzuchu i siedząc. Niemowlęta potrzebują pomocy dorosłego, aby się przetrulać.

MIĘDZY DRUGIM I CZWARTYM ROKIEM ŻYCIA

POZIOM I: Dzieci siedzą na podłodze, mając ręce wolne do operowania przedmiotami. Wykonują ruchy do siadu i z siadu na podłodze i wstają bez pomocy dorosłego. Chodzenie jest preferowaną metodą przemieszczania się bez potrzeby wspomagania się przyrządem.

POZIOM II: Dzieci siedzą na podłodze, ale mogą mieć trudności z utrzymaniem równowagi, kiedy mają ręce wolne do operowania przedmiotami. Wykonują ruchy do siadu i z siadu na podłodze bez pomocy dorosłego. Dzieci podciągają się do stania na stabilnej powierzchni. Dzieci najchętniej przemieszczają się czworakując naprzemiennie, trzymając się mebli albo chodząc ze wsparciem przyrządu.

POZIOM III: Dzieci utrzymują pozycję siedzącą na podłodze często siedząc w pozycji W (siedzą między zgiętymi i obróconymi do wewnątrz biodrami i kolanami) i mogą potrzebować pomocy dorosłego, aby usiąść. Dzieci pełzają na brzuchu albo czworakują na dłoniach i kolanach (często bez obustronnych ruchów nóg) i jest to ich podstawowy sposób samodzielnego przemieszczania się. Dzieci mogą podnieść się do stania na stabilnej powierzchni i przemieszczać się na krótkich dystansach. Dzieci mogą chodzić na krótkich dystansach używając ręcznego przyrządu (chodzika) i pomocy dorosłego

przy kierowaniu i skręcaniu.

POZIOM IV: Posadzone dzieci siedzą na podłodze, ale nie są w stanie utrzymać ustawienia w linii i równowagi bez podpierania się dłońmi. Dzieci często potrzebują przystosowanego wyposażenia do siedzenia i stania. Aby przemieścić się samodzielnie na krótkich dystansach (w obrębie pokoju) obracają się, pełzają albo czworakują bez naprzemiennego ruchu nóg.

POZIOM V: Upośledzenia fizyczne ograniczają świadomą kontrolę ruchu oraz zdolność do utrzymania antygravitacyjnej pozycji głowy i tułowia. Wszystkie obszary funkcji motorycznej są ograniczone. Przystosowane wyposażenie i wspomagająca technologia nie rekompensuje całkowicie ograniczeń funkcjonalnych w siedzeniu i staniu. Na Poziomie V dzieci nie potrafią samodzielnie poruszać się i są przewożone. Niektóre dzieci przemieszczają się samodzielnie za pomocą urządzenia z napędem z rozległymi przystosowaniami.

MIĘDZY CZWARTYM I SZÓSTYM ROKIEM ŻYCIA

POZIOM I: Dzieci siadają na krześle i wstają z krzesła oraz siedzą na krześle bez potrzeby podpierania się dłońmi. Dzieci wstają z siedzenia na podłodze i krześle do stania bez potrzeby wspierania się na przedmiotach. Dzieci chodzą w pomieszczeniach i na zewnątrz i wchodzą po schodach. Pojawia się umiejętność biegania i skakania.

POZIOM II: Dzieci siedzą na krześle mając ręce wolne do operowania przedmiotami. Dzieci wstają z podłogi i z krzesła do stania, ale często potrzebują stabilnej powierzchni, od której mogą się odepchnąć albo podciągnąć za pomocą rąk. Dzieci chodzą bez pomocy ręcznego przyrządu podpierającego w pomieszczeniu i na krótkich dystansach na poziomej powierzchni na zewnątrz. Dzieci wchodzą po schodach trzymając się poręczy, ale nie są w stanie biegać ani skakać.

POZIOM III: Dzieci siedzą na zwykłym krześle, ale mogą potrzebować podparcia dla miednicy lub tułowia, aby zwiększyć funkcję ręki. Dzieci siadają na krześle i wstają z krzesła wykorzystując stabilną powierzchnię, aby się odepchnąć lub podciągnąć rękoma. Dzieci chodzą z ręcznym przyrządem podpierającym na poziomych powierzchniach i wchodzą po schodach z pomocą dorosłego. Dzieci są często przewożone, kiedy podróżują na długich dystansach albo na zewnątrz na nierównym terenie.

POZIOM IV: Dzieci siedzą na krześle, ale potrzebują dostosowanego siedziska do kontrolowania tułowia i zwiększania funkcji ręki. Dzieci siadają na krześle i wstają z krzesła z pomocą dorosłego albo wykorzystując stabilną powierzchnię, aby się odepchnąć lub podciągnąć rękoma. Dzieci mogą w najlepszym razie chodzić na krótkich dystansach z chodzikiem i pod nadzorem dorosłego, ale mają trudności ze skręcaniem i utrzymaniem równowagi na nierównych powierzchniach. Dzieci są wożone w środowisku. Dzieci mogą same się przemieszczać z zastosowaniem urządzenia z napędem.

POZIOM V: Upośledzenia fizyczne ograniczają świadomą kontrolę ruchu oraz zdolność do utrzymania antygravitacyjnej pozycji głowy i tułowia. Wszystkie obszary funkcji motorycznej są ograniczone. Przystosowane wyposażenie i wspomagająca technologia nie rekompensuje całkowicie ograniczeń funkcjonalnych w siedzeniu i staniu. Na Poziomie V dzieci nie mają możliwości samodzielnego poruszania się i są przewożone. Niektóre dzieci przemieszczają się samodzielnie za pomocą urządzenia z napędem z rozległymi przystosowaniami.

MIĘDZY SZÓSTYM I DWUNASTYM ROKIEM ŻYCIA

POZIOM I: Dzieci chodzą w domu, szkole, na zewnątrz i w środowisku. Dzieci potrafią wchodzić na i schodzić z krawężników bez pomocy fizycznej oraz wchodzić i schodzić po schodach bez użycia poręczy. Dzieci realizują takie umiejętności motoryki dużej jak bieganie i skakanie, ale szybkość, równowaga i koordynacja są ograniczone. Dzieci mogą brać udział w aktywnościach fizycznych i sportach w zależności od osobistych wyborów i czynników środowiskowych.

POZIOM II: Dzieci chodzą w większości miejsc. Dzieci mogą doświadczać trudności chodząc na długich dystansach i utrzymując równowagę na nierównym terenie, pochyłościach, w tłoku, w ograniczonych przestrzeniach albo kiedy niosą jakieś przedmioty. Dzieci wchodzą i schodzą po schodach trzymając się poręczy albo z fizyczną pomocą, jeśli nie ma poręczy. Na zewnątrz i w środowisku dzieci mogą chodzić z pomocą fizyczną, z ręcznym przyrządem podpierającym albo korzystać z wózka inwalidzkiego, kiedy podróżują na większe odległości. Dzieci w najlepszym razie mają tylko minimalną zdolność, aby realizować takie umiejętności motoryki dużej, jak bieganie i skakanie. Ograniczenia w realizowaniu umiejętności motoryki dużej mogą rodzić konieczność tworzenia dostosowań, aby umożliwić dzieciom udział w aktywnościach fizycznych i sportach.

POZIOM III: Dzieci chodzą używając ręcznego przyrządu podpierającego w większości pomieszczeń. Kiedy siedzą, mogą potrzebować pasów do utrzymania ułożenia miednicy i równowagi. Wstawanie z siedzenia i z podłogi wymaga fizycznej pomocy ze strony innej osoby albo powierzchni do wsparcia się. Kiedy podróżują na długich dystansach, dzieci korzystają z wózka.

Dzieci mogą wchodzić i schodzić po schodach trzymając się poręczy pod nadzorem lub z pomocą fizyczną. Ograniczenia w chodzeniu wymagają dostosowań, aby umożliwić dzieciom udział w aktywności fizycznej i sportach, w tym samodzielne poruszanie kołami ręcznego wózka albo urządzenia z napędem.

POZIOM IV: Dzieci korzystają z takich sposobów przemieszczania się, które wymagają pomocy fizycznej albo urządzenia z napędem w większości miejsc. Dzieci potrzebują przystosowanego siedzenia do kontroli tułowia i miednicy oraz zazwyczaj pomocy fizycznej przy zmianie pozycji. W domu dzieci przemieszczają się po podłodze (turlają się, czołgają lub pełzają), chodzą na krótkich dystansach z pomocą fizyczną albo korzystają z urządzenia z napędem. W domu lub w szkole dzieci mogą korzystać z chodzika podpierającego ciało, kiedy zostaną w nim ustawione. W szkole, na zewnątrz i w środowisku dzieci są przewożone na ręcznym wózku albo korzystają z urządzenia z napędem. Ograniczenia w chodzeniu mogą powodować konieczność tworzenia dostosowań, aby umożliwić dzieciom udział w aktywności fizycznej i sportach, w tym pomocy fizycznej i/lub urządzenia z napędem.

POZIOM V: Dzieci są wszędzie przewożone na ręcznym wózku inwalidzkim. Dzieci mają ograniczoną zdolność do utrzymywania antygravitacyjnej pozycji głowy i tułowia i kontrolowania ruchów rąk i nóg. Stosuje się wspomagającą technologię, aby poprawić ułożenie głowy, siedzenie, stanie i/lub przemieszczanie się, ale wyposażenie nie rekompensuje całkowicie ograniczeń. Zmiany pozycji wymagają całkowitej pomocy fizycznej ze strony dorosłego. W domu dzieci mogą się przemieszczać na krótkich dystansach po podłodze albo mogą być noszone przez dorosłego. Dzieci mogą przemieszczać się samodzielnie za pomocą urządzenia z napędem z rozległymi dostosowaniami siedzenia i sposobu kontrolowania go. Ograniczenia w przemieszczaniu wymagają dostosowań, aby umożliwić dzieciom udział w aktywności fizycznej i sportach, w tym pomoc fizyczna i korzystanie z urządzenia z napędem.

MIĘDZY DWUNASTYM I OSIEMNASTYM ROKIEM ŻYCIA

POZIOM I: Nastolatki chodzą w domu, szkole, na zewnątrz i w środowisku. Nastolatki potrafią wchodzić na i schodzić z krawężników bez pomocy fizycznej oraz wchodzić i schodzić po schodach bez użycia poręczy. Nastolatki realizują takie umiejętności motoryki dużej jak bieganie i skakanie, ale szybkość, równowaga i koordynacja są ograniczone. Nastolatki mogą brać udział w aktywnościach fizycznych i sportach w zależności od osobistych wyborów i czynników środowiskowych.

POZIOM II: Nastolatki chodzą w większości miejsc. Na wybór sposobu przemieszczania się mają wpływ czynniki środowiskowe (takie jak nierówny teren, pochyłości, duże odległości, wymagania czasowe, pogoda i dopuszczalność w oczach rówieśników) oraz osobiste preferencje. W szkole lub pracy nastolatki mogą dla bezpieczeństwa chodzić z ręcznym przyrządem podpierającym. Na zewnątrz i w środowisku nastolatki mogą korzystać z urządzenia z napędem, kiedy podróżują na większe odległości. Wchodzą i schodzą po schodach trzymając się poręczy albo z pomocą fizyczną, jeśli nie ma poręczy. Ograniczenia w realizowaniu umiejętności motoryki dużej wymagają dostosowań, aby umożliwić nastolatkom udział w aktywnościach fizycznych i sportach.

POZIOM III: Nastolatki potrafią chodzić z użyciem ręcznego przyrządu podpierającego. W porównaniu z osobami na innych poziomach nastolatki na poziomie III wykazują większe zróżnicowanie sposobów przemieszczania się w zależności od możliwości fizycznych oraz czynników środowiskowych i osobistych. Kiedy siedzą, mogą potrzebować pasów do utrzymania ułożenia miednicy i równowagi. Wstawanie z siedzenia i z podłogi wymaga fizycznej pomocy ze strony innej osoby albo powierzchni do wsparcia się. W szkole nastolatki mogą samodzielnie poruszać koła ręcznego wózka inwalidzkiego albo korzystać z urządzenia z napędem. Na zewnątrz i w środowisku nastolatki są przewożeni na wózku albo korzystają z urządzenia z napędem. Nastolatki mogą wchodzić i schodzić po schodach trzymając się poręczy pod nadzorem lub z pomocą fizyczną. Ograniczenia w chodzeniu wymagają dostosowań, aby umożliwić nastolatkom udział w aktywnościach fizycznych i sportach, w tym samodzielne poruszanie kołami ręcznego wózka albo urządzenia z napędem.

POZIOM IV: Nastolatki korzystają z wózka w większości miejsc. Nastolatki potrzebują przystosowanego siedzenia do kontroli tułowia i miednicy. Potrzebują pomocy fizycznej ze strony 1 lub 2 osób, aby zmienić pozycję. Nastolatki mogą utrzymywać ciężar ciała na nogach, aby pomóc w zmianie pozycji w staniu. W pomieszczeniach nastolatki mogą chodzić na krótkich dystansach z pomocą fizyczną, jeździć na wózku albo korzystać z chodzika podpierającego ciało, kiedy zostaną w nim ustawieni. Nastolatki są fizycznie zdolni do operowania urządzeniem z napędem. Kiedy korzystanie z urządzenia z napędem nie jest możliwe, nastolatki są przewożeni na ręcznym wózku. Ograniczenia w mobilności wymagają dostosowań, aby umożliwić nastolatkom udział w aktywnościach fizycznych i sportach, w tym pomoc fizyczna i/lub urządzenia z napędem.

POZIOM V: Nastolatki są wszędzie przewożeni na ręcznym wózku inwalidzkim. Nastolatki mają ograniczoną zdolność do utrzymywania antygravitacyjnej pozycji głowy i tułowia i kontrolowania ruchów rąk i nóg. Stosuje się wspomagającą technologię, aby poprawić ułożenie głowy, siedzenie, stanie i/lub przemieszczanie się, ale wyposażenie nie rekompensuje całkowicie ograniczeń. Do zmiany pozycji potrzebna jest pomoc fizyczna 1 lub 2 osób lub mechaniczny podnośnik.

Nastolatkwie mogą przemieszczać się samodzielnie za pomocą urządzenia z napędem z rozległymi dostosowaniami siedzenia i sposobu kontrolowania go. Ograniczenia w przemieszczaniu się wymagają dostosowań, aby umożliwić nastolatkom udział w aktywnościach fizycznych i sportach, w tym pomoc fizyczna i korzystanie z urządzenia z napędem.